

JĘZYK POLSKI
KL VIII

CEL LEKCJI

Na tej lekcji, która łączy język z nauką o języku dla klasy 8, uczniowie poznają podstawowe zasady związane z grzecznością językową, uczą się/przypominają sobie, jak formułować komunikaty, by nie naruszały tych zasad, tj. jakie środki językowe najlepiej zastosować w określonym kontekście. Nowe słowa/pojęcia są przedstawiane w języku docelowym, przy czym uczniowie mogą odwoływać się do swojego języka ojczystego i innych języków, które znają. Dzięki integracyjnym zajęciom rozwijają swoje umiejętności językowe, jednocześnie ucząc się grzeczności językowej.

WIEK

12-13

ZAGADNIENIE
JĘZYKOWE

grzeczność językowa

POZIOM

B2

AUTORZY

Anna Seretny, Urszula
Majcher-Legawiec,
Tomasz Moździerz

PRZEDMIOT

Język
polski

CZAS

45 min.

Lekcja przeznaczona dla uczniów na II etapie edukacyjnym, zgodna z wymaganiami określonymi w podstawie programowej opracowana na podstawie podręcznika dla klasy VIII szkoły podstawowej „Nowe słowa” wydawnictwa „Nowa Era”. Uczniowie opanowują treści przedmiotowe, jednocześnie rozwijając swoje umiejętności językowe.

UZASADNIENIE

Scenariusz opiera się na metodologii zintegrowanego nauczania przedmiotowo-językowego (SCLIL), łączy więc cele językowe z celami merytorycznymi z programu nauczania geografii dla klasy VIII. (1. jednostka tematyczna „Ja i społeczeństwo”. W trakcie zajęć zakłada możliwość odwoływania się do języków ojczystych uczniów z doświadczeniem migracji (PTL). Wszyscy opanowują umiejętność stosowania odpowiednich środków językowych, które w danym kontekście nie naruszają zasad grzeczności językowej. Wykorzystane działania promują współpracę i rozwijają umiejętność samodzielnego myślenia.

CELE JĘZYKOWE

CELE DOTYCZĄCE TREŚCI PRZEDMIOTOWYCH

CELE PSYCHOSPOŁECZNE

Od uczniów oczekuje się:

- rozpoznawania komunikatów naruszających zasady grzeczności językowej
- opanowania umiejętności operowania środkami językowymi ważnymi dla grzeczności językowej
- refleksji nad tym, jak zasady grzeczności językowej funkcjonują w innych językach
- rozwijania umiejętności rozumienia tekstów przedmiotowych (mówionych i pisanych)
- wyrażania się na temat przeczytanych/usłyszanych wypowiedzi w mowie i piśmie
- rozwijania umiejętności pracy zespołowej i współpracy.
- interakcji z innym członkami zespołu
- rozumienia dynamiki pracy grupy

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- Podręcznik do geografii dla klasy viii „nowe słowa”.
- Dodatkowe karty pracy
- Tablica multimedialna
- <https://classroomclipart.com/image/vector-clipart/politician-addressing-a-crowd-with-hands-raised-in-support-69732.htm>

DZIAŁANIA KROK PO KROKU

PRZYGOTOWANIE, WPROWADZANIE, ODKRYWANIE, TRANSFER, PODSUMOWANIE / EWALUACJA

01 | PRZYGOTOWANIE

Na zakończenie poprzedzającej lekcji, nauczyciel zadaje uczniom zadanie domowe. Jest ono różne dla uczniów polskich i tych z doświadczeniem migracji.

Zadanie domowe dla uczniów polskich

Pomyśl, o kim mówimy, że odezwał się grzecznie/niegrzecznie. Od czego zależy nasza ocena? Zapisz myśli w punktach.

Zadanie dla uczniów z doświadczeniem migracji

Przeczytaj fragment „Pana Tadeusza” ze strony: <https://odnswp.pl/po-prostu-po-polsku/> „O grzeczności”.

Czym jest grzeczność? Od czego ona zależy? Czy podobnie jest w Twoim języku / w Twojej kulturze?

02 | WPROWADZENIE

Po czynnościach wprowadzających nauczyciel pyta uczniów, kiedy mówimy, że mówi niegrzecznie. Od czego to zależy, następnie wraz z uczniami sporządza asocjogram pojęcia GRZECZNOŚĆ JĘZYKOWA (ćwiczenie nr 1). Asocjogram jest kierunkowany przez nauczyciela, muszą się na nim znaleźć słowa ważne dla lekcji:, odpowiednie do kontekstu formy językowe, dobre zachowanie (akceptowane i przyjęte w danej kulturze), brak wulgaryzmów, trzy słowa kluczowe itp. Na asocjogramie powinny znaleźć się także połączenia typu: *zachowywać się grzecznie/niegrzecznie, znać zasady grzeczności*

Pisząc, pyta uczniów z doświadczeniem migracji, czy podobnie jest w ich kulturze.

Przygotowani pojęciowo do odbioru treści uczniowie mogą zacząć oglądać fragment filmu „Pan Tadeusz”, śledząc tekst w książce.

03 | ODKRYWANIE

Po wysłuchaniu/przeczytaniu tekstu na str. 40 uczniowie są proszeni o to, by powiedzieć, czy to, o czym mówi Mickiewicz jest ciągle aktualne, czy też straciło na aktualności. Mają też zastanowić się, które zdanie znajdujące się po nim, najlepiej oddaje jego treść.

Wspólnie zastanawiamy się też nad formami, które najlepiej służą grzeczności. Zapisujemy je na tablicy.

Formy: pan, pani, państwo, panowie, panie

Formy adresatywne: proszę pani, proszę państwa

Użycie tryby warunkowego: czy mógłbyś, czy mógłby pan, czy mogliby państwo

04 | TRANSFER

Uczniowie w max. 4 osobowych grupach ćwiczenie 3 z materiałów.

Po prezentacji rozwiązań i skomentowaniu ich przez nauczyciela/innych uczniów kolejnym zadaniem będzie ćwiczenie 1 ze strony 41. Ono także powinno być wykonane w grupach, przy czym każda grupa przygląda się jednemu kontekstowi i zastanawia się, jak determinuje on formy językowe.

Podobnie w następnym ćwiczeniu (2), w którym trzeba nie tylko zauważyć niefortunnie użyte formy, ale i poprawić je tak, by komunikatu nie naruszały zasady grzeczności językowej.

Jeśli mamy w klasie dzieci z krajów słowiańskich koniecznie wykonujemy w klasie ćwiczenie 3, kosztem dyskusji poniżej. Jeśli nie może ono stanowić zadaniem domowe.

Teraz przychodzi czas na dyskusję w małych grupach. Uczniowie mają zastanowić się nad znaczeniem frazeologizmu: ważyć słowa w odniesieniu do tematu lekcji. Mają też przygotować notkę zbierającą ich spostrzeżenia (ćwiczenie 4).

05 | PODSUMOWANIE / EWALUACJA

Nauczyciel wyjaśnia, co należy zapamiętać z lekcji. Wspólnie z uczniami powtarza najważniejsze informacje. Informuje, że następną lekcja zacznie od 5 minutowego quizu dotyczącego form grzecznościowych. Zadaje też zadanie domowe (ćw..4) z podręcznika).

PRZYDATNE WSKAZÓWKI

01

Warto upewnić się, że w klasie można odtwarzać pliki audio.

02

Warto wydrukować i rozdać wszystkie materiały, aby nie tracić czasu za każdym razem.

03

Jeśli wśród uczniów są osoby posługujące się tym samym językiem ojczystym, warto zachęcić ich do używania go podczas zajęć.

04

Uczniów zachęca się do głośnego mówienia, śmiechu i czerpania radości z procesu nauki.

SYMBOLE

ĆWICZENIE USTN

CZYTANIE

ĆWICZENIE PISEMNE

SŁUCHANIE

PISANIE

02 WPROWADZENIE

Ćwiczenie 1

Sporządzamy asocjogram.

Elementy, które muszą się znaleźć:

- proszę
- dziękuję
- przepraszam
- odpowiednie do kontekstu formy językowe,
- dobre zachowanie (akceptowane i przyjęte w danej kulturze),
- brak wulgaryzmów
- połączenia typu: *zachowywać się grzecznie/niegrzecznie, znać zasady grzeczności*

Co to jest grzeczność językowa?

Próba definicji

.....

.....

03 | ODKRYWANIE

Ćwiczenie 2

Obejrzyj nagranie i wysłuchaj fragmentu „Pana Tadeusza”. Sędzia mówi w nim, czym jest grzeszność. Czy to, co mówi, jest nadal aktualne? Zobaczcie, które zdanie zamieszczone pod tekstem najlepiej oddaje jego treść. Pracujcie w parach (grupkach).

Grzeszność nie jest nauką łatwą ani małą,
Niełatwą, bo nie na tym kończy się, jak nogą,
Zręcznie wierzgnąć z uśmiechem witać lada kogo;
Bo taka grzeszność modna zda mi się kupiecka,
Ale nie staropolska, ani też szlachecka.
Grzeszność wszystkim należy, lecz każdemu inna;
Bo nie jest bez grzeszności i miłość dziecinna,
I wzgląd męża dla żony przy ludziach, i pana
Dla sług swoich, a w każdej jest pewna odmiana
Trzeba się długo uczyć, ażeby nie zbłądzić
I każdemu powinny uczciwość wyrządzić. [...]
I dalej mówił: Grzeszność nie jest rzeczą małą:
Kiedy się człowiek uczy ważyć, jak przystało,
Drugich wiek, urodzenie, cnoty, obyczaje,
Wtenczas i swoją ważność zarazem poznaje...

04 | TRANSFER

Ćwiczenie 3

W poniższych zdaniach zaznaczcie wszystkie środki językowe, które sprawiają, że wypowiedzi są uprzejme.

1. Czy mógłby pan mi pomóc z tą walizką>?
2. Przepraszam, gdzie jest najbliższa apteka?
3. Hej, pożyczyłbyś mi swój tablet na chwilę> Chce coś sprawdzić.
4. Wziąłbyś ten plecak?
5. Proszę pana, proszę przejść tędy.
6. Dziękuję państwu, to wszystko na dziś.

Ćwiczenie 4

Zastanówcie się nad znaczeniem idiomu „wazyć słowa”. Czy ma związek z tematem dzisiejszej lekcji? Swoje uwagi zapiszcie w postaci krótkiej notatki.

04 | ZADANIE DOMOWE

Zadanie domowe

Proszę wykonać ćwiczenie 4 z podręcznika (s. 41

Proszę poszukać w sieci i zobaczyć, jak wyglądało pierwsze wydanie „Pana Tadeusza”)

KLUCZ ODPOWIEDZI

Ćwiczenie 2

1. P
2. F
3. F
4. P
5. F

